

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Pénteken, September 2-dik napján, 1814-dik esztendőben.

Az Illiriai Követség' beszéde Császár ő Felségéhez: — „Felséges Császár! Eljött az a' hevesen óhajtott szempillantat, midőn Austriának déli tartományai a' magok Követeik által az ő elragadtatással való örvendezéseket a' magok atyai Monarkhájoknak lábai előtt kifejezhetik. A' szerentsés *Karniolia* és *Istria* már attól a' szempillantattól fogva bírtak azzal a' boldogsággal, hogy az Ausztriai országló pátza alá tartozzanak, mikor a' Nomes *Habsburgok* a' *Duna* partjára általtétették. A' *Goritziai* Grókok már 314 esztendeje, hogy által adták a' magok ősi szép birtokaikat az Ausztriai, vélek barátságos és atyafias Uralkodóknak. *Triest* és *Fiume* Ausztriának oltalma által boldogittatván, már még régebben út nyitottak vala a' tengereken a' kereskedésnek. Az *Árpád* örökösei Horváth országban három, Karinthiában pedig öt századoktól fogva országoltak Ausztriából. Mind ezek a' leg szebb egygyességgel öszszetsatoltattak vala, és érezték azt a' világ' históriájában igen ritka szerentsét, hogy, míg e' szerént egy nagy Státussal öszszetsatolódván ennek hatalmas oltalmazása által valamint a' belső tendeségre úgy a' külső bátorságra nézve is illy nyertesek valának, ugyan ekkor az Országlószéknek atyai kezei a' tartományoknak különkülön is mindeniknek nyájas kedve-

zessel feuntartotta a' maga különös hasznait. Mindenik tartomány, 's ezeknek minden rendű lakosaik nyugott elmével szemlélték azt, hogy az ő Uralkodójok tsak éretek el, vigyáz, és munkálkodik: illy gondosan megkíméltettek mindegy boldogító körpyúlállások, 's illy böltsen intézettek el minden jobbítások, a' nélkül, hogy valamit lerontottak volna, a' mit a' mi őseink, a' tapasztalás által vezéreltetvén, felépítettek vala. —

„Így teltek el szerentsés századaink; ezen tartományok, a' nagy familia' gyermekei, egészen szerentsésekknek lenni érezték magokat a' Felséged' országló pátzaja alatt, 's nem is gyanították azt a' keserves megpróbáltatást, melly előtök állott. Az a' szélvész, a' melly egész birodalmakat öszsze rontott, ezen tartományokra is hirtelen réájok rohant. Az erős töröknek virágzó ágai leszaggattattak; menél boldogabbak valánk ez előtt, annál keservebben éreztük az idegen uralkodást. Ez nem gondolt a' mi kívánságainkal; nem tudta, hogy mi volna nekünk hasznos vagy szükséges. Az új Uralkodó idegen hódoltatói lágymelegséggel bánt vellünk. Azon képzelődésben, mellyel azt vélte, hogy az egész világot más formába öltöztetheti, nállunk minden dolgot felforgatott, minden rendeknek jusai-

kat lába alá tapodta; véllünk csak a' maga közönséges, semmi állapotot, semmi mértéket tekintetbe nem vevő, módja szerint bánt; tartományainkat még az ő nevéiktől is megfosztotta, mellyek őket az ő régi boldogságokra emlékeztethették volna; 's végezetre a' mi fiainkat, a' maga mindent elrontó plánuma szerint, a' világnak minden részeire elhurtozta. Oda vala minden boldogságunk. A' kétségbeeséshez közel valánk. Felsőged ekkor hatalmas kezekkel megragadá a' történetek kerekét. Megtörtetett és eltsendesített a' szélvész; vissza adatott Európának a' maga előbbeni ábrázatja. Mi mindene- ket, a' mik őt esztendők alatt történtek, csak egy terhes álomlátásnak tartanánk, ha a' mi fájdalmas sebeink meg nem gyógy- nének bennünket a' felől, hogy mind ezek valóságosak valának. —

„Mindazonáltal halgassanak - el, minden pauszolkodásaink halgassanak - el az egész Monarchiának örvendezése mellett. Elenyésztek az inségek; az 1813-dik szerentsés esztendő ismét össze köte bennün- ket a' népek' nagy familiájával, vissza ada az atyai Monarchának. Atyai kegye- lem, kedvező nyájasság fognak országolni rajtunk; bégyógyújják sebeinket, felbesza- kad't boldogságunkat helyreállítják, a' mi másokkal való jóltévő, elszakadott özsze- lőttötődéseinket ismét össze kötik, 's el- felejtetik véllünk, hogy egy ideig szeren- tsétlenek valánk. Ezen jóvendőre nézve való szép reménségeket nyilatkoztatják - ki általunk, mint *Organum* által, a' régi Illi- ria' boldogult tartományai a' Felsőged' thronusa előtt. A' Felsőged' rendelései eránt gyermeki engedelmisséget és határ nélküli való bizodalmat ígérnek ezek Fel- ségednek általunk. Adja Isten, hogy so- káig elhessen Felsőged a' maga hűséges népeinek áldáskívánásaikkal, 's a' maga atyai megenyhítő gondoskodását sok Or- száglói szerentsés esztendőig terjeszthes- se - ki reájok felbeszakadás nélkül.“

A' Császár ö Felsőge felelete az Illi- riai Követekhez: —

„A' legterhesebb áldozat, mellyet, mint egy nagy birodalomnak Régense, hi- vatalainak a' sok szélveszes esztendők alatt tenni kényszerítetttem, a' vala, hogy hűséges tartományaim a' Státusnak főbb törzökétől elszakasztottak. Csak egy Sys- tema, a' melly minden képzethető rend- nek felfordításán fundáltatott vala, kí- vánhatott az enyimekhez hasonló áldozat- tételeket! Austriának déli tartományait a' természet egy megáldatott egészek való- ságos (essentiális) részeivé határozta. —

„Már most gyökerestül semmivé lett a' rossz, 's velle egygyütt elenyésznek az ő szomorú következesei is; ti örökre visszatértek az én Hazatnak országló pál- tája alá. —

„Megmúttatók a' kemény megpró- báltatásnak esztendői alatt, hogy őseitek- nek tartások szerint minden próbát hű- séggel ki fogtok állani. A' ti boldogitta- stokra és arra fordítom különös figyelt- metességemet, hogy tartományaitok a' ma- gok régi virágzó állapotjokra visszatérje- nek. Vidám ábrázatban tűnik szemek- be a' jóvendő; Európa sok esztendőig békességben fog élni; a' ti sebeiteknek bégyógyuitására pedig kevés esztendők elegek fognak lenni. Bennem ti arra a' jó akaró atyára találtok, a' kihez olly sok és elfelejthetetlen bizonyosságait múttatók a' ti megillető hajlandóságatoknak.“

A' Tirolisi Követség beszéde Császár ö Felsőgehez: —

„Császári Felsőged kegyelmesen meg- engedte a' Tirolisi Bejedelmi Grófság' Kö- veteinek, hogy a' Felsőged Szetséges Sze- mélye előtt megjelenyenek, és én réám (a' Követség' szószóllójára) azt a' tisztelet- tel telyes munkát bizta, hogy egy hűséges népnek ezen méltó képviselőit az ő imá- dott Monarchájoknak és Attyoknak bémú- tassam. Ritkán közelítettek a' magok or- szágló Ura' thronusához a' tartományoknak

Küldöttjeik a' háládatosságnak, örömmek, 's egyszermind a' kevelységnek illy érzésével, melyre nékiek az ő Császárjoknak megelőző kegyelmessége ad jüst. Ezen Követek azt a' hódolást, mellyet az őseik egy fél század előtt a' Felsőged Házának dicsősséges ősei eleikbe változhatatlan hűséggel hoztak vala, már most másod ízben hozhatják a' *Habsburg*' szeretett Unokája' eleibe. Ezt a' második ízbeli hódolást kilentz esztendőig tartott fájdalmas elválás, 's közönségesen kinyilatkoztatott valóságos visszaemlékezések tették szenté, mellyekhezképpst ez, a' maga tárgyára nézve még az elsőnél is méltóbb. —

„Az Isteni gondviselésnek kitanúlhatatlan igazgatásai által lábra állttatván, 's a' Felsőged bőséges jótéteményei által megszegenítettén, a' Tirolisi nép, a' melly valaha azt az erőt is tulajdonította magának, hogy ő a' maga Császárját magának megszerezheti 's megérdemelheti, megismeri most, ezen tiszteletet parantsoló helyen, azt, hogy ezen elfelejthetetlen szempillantatbéli, irigylésre méltó szerentséjét, egyedül tsák a' maga Monarchája nagy lelkűségének 's kegyelmességének köszönheti; ő a' maga óhajításainak céljászerentséssébb módon el nem érhetne volna, mint Felsőged' győzedelmeskedései által. —

„A' Tirolisi Pap, Nemes, Polgár, és Mezeimunkás Rendek, egygyütt, életre és halálra való tirolisi megsérthetetlen hűség' hitének letételével a' Felsőged' kezébe hozzák a' nemzetnek egész reménségét, és a' nélkül, hogy Felsőged' rendeléseinek eleikbe kapni akarnának, minnyájok érzik, hogy ez az ő Császárjoknak uralkodása alá való vissza térés, az ő késői unokáiknak boldogságokért is kezességül fog szolgálni. Helyheztesse a' maga bizodalmat Felsőged is a' dolgoknak minden változandóságai között, ezen megpróbált népbe, a' a' Tirolisi hegyeknek régi erejékbe, 's annak az atyai nagy háznak napnyúgati

határ köfalaiába, melly az igazság által örökre megfundáltatván, már most a' maga elszakasztott gyermekeit, a' Felsőged győzedelmeci által ismét szerentséssén egyyessiti.“

A' Császár ő Felsőge felelete: —

„A' ti gondolkodástok, mellyet előttem a' Tirolisi népnek nevében kifejeztetek, az, melynek a' szerentsés és terhes időkben is, a' ti atyáitok az én atyáim eránt, és ti én erántam, leg megilletőbb bizonyosságait mütattátok. Tirolisnak az én Házamhoz viteltető hajandósága, Európában a' néphűségnek mustrájává (követni való példájává) lett. Azon szerentsétlenségeken, mellyeket az idő magával hozott, győzedelmeskedtetek; már most legyetek szerentsések a' ti atyátokfiaival való új összesztatolódásban; bizakodjatok Országlószéktelnek gondoskodásában; éljetez úgy mint barátok a' ti szomszédaitokkal (s' Bavausokkal), mert ezek nékem is barátimmá lettek; olstok ki magatok közzül minden részre hajlást, 's ezzel egygyütt olstatok ki a' meghasonlásnak minden nyomait. Mondjátok meg hazátokfiainak, hogy bennem ismét azon atyára találtatok, a' ki ismét a' maga régi szerentetének karjai közé szorította a' maga Tirolisi hűséges népét.“

Minthogy ez a' Tirolisi Követség későbbre érkezett meg Bétsbe, mint a' többi, 's a' mikor már ő Felsőge, a' maga *Lubereckbe* való elútazása miatt ennek itt Bétsben nem adhatott audientziát, tehát megengedte néki, hogy oda mehessen ő Felsőge után: a' hol is tehát az előadott kegyes beszéddel fogadni méltóztatott ő C. K. Felsőge ezt a' Követséget.

Spanyol Ország.

A' Párisi *Gazette de France* nevű újságban ezeket olvassuk.

Madrid, Augustus 9-dikén: —

„*Ostolaza Balázsnak*, a' ki Ferdinándus Királynak az ő *Vulencray* béli

fogságában gyóntató papja volt, 's a' kit Spanyol országban valami jegyzésekkel kiadatott prédikációi, 's a' Kortesekhez intézett beszédjei nevezetessé tettek vala, valamint szintén az a' Páter is, ki az *Atalay*, vagy *Manchai örálló* nevű újságot írta, a' fő városból eltávozni kényszerítettek. —

A' Korteseknek nevezetesebb tagjai, kik a' Király' haragját magokra vonták vala, még mind fogságban vannak, és a' mint látszik nem egy hamar fog elvégződni az ő processussok. Azt mondják, hogy ezek az emberek nagy áthatatosságot vagy inkább vakmerőséget mutatnak magokviseltetjékben. —

A' még *Rómában* lévő *IV-dik Károly* Király' cselezásairól még most is szüntelenül beszélnek Spanyol országban: de az ilyen beszédek leg jobb leszen tsak az időre biznyak, a' melly mindeneiket magával szokott hozni.

A' *Journal de Debats* nevű ugyanazok Párisi újságban ilyen nevezetes tikkely jött ki Spanyol országra néve: —

„*Bayonnéből* azt írják, hogy a' Spanyol Király egy végzést adott ki, melynek az a' foglalattya, hogy ennekutánna egy Frantziának se legyen szabad Spanyol országba bémenni, és hogy mind azok a' Frantziák, a' kik most Spanyol országban találhatnak, onnét eltávozni köteleztesenek, külfömben elfogattatnak, minthogy Spanyol és Frantzia ország között nincs még békeség, tsak fegyvernyúgvás. —

Későbbi levelek ellenben azt erőssítik, hogy ez a' végzés tsak Arragoniára és Kataloniára néve adattatott volna ki, a' hol népzendülések ütötték ki magokat, 's a' hol a' nép megmérgeződven, számos Frantziákat, 's úgy tartatott Frantzia-barátokat, megöldökölt.

Olasz Ország.

A' nyugodalomban lévő öreg Spanyol Király *IV-dik Károly*, ki a' maga Fami-

liájának egy részével még a' Frantzia Országlozók' rendeléséhol *Rómába* utazván ott lakott, a' környálállások szeréut nem soká vissza fog utazni Spanyol országba. *Livornóból* írják, hogy ott néhány szállító hajókat készitének ezen Királyi familiának szolgálattárára. Ugyan ezen *IV-dik Károly* Király ezen napokban a' Pápának látogatására menven, mint a' környálállások bizonyítanai láttatnak, fontot ajánlásokat tett ő Szentségének.

A' Pápa' Kamarája vissza tette a' Római Státusokban a' Bárókat a' magok Feudale és Patrimoniale juraikba, de úgy, hogy ők magok a' Római előjárói székek alá tartozzanak.

B e t s

Ó Cs. K. Felsége a' múlt kedden déli egy órakor a' maga Auszriának felső részébe tett utazásából, *Ferdinandus* Toskanai fő és nagy Hertzeggel, *Antal* Szászoni Királyi Hertzeggel, 's ennek feleségével *Therésia* Császári fő Hertzegasszonnyal egyetemben, kivánt jó egészségben a' Schönbrunni kastélyba visszafékezett.

Ó Cs. K. Felsége a' *Nicki Kitzki Kajtán* Úr halála által meggyesült, *Lembergi*, Római Ritus szeréut való Besekeget, Gróf *Ankwitz Poslawitz Aloysius Andrá*, *Olmützi Kanonok Urnak*, Theologia Doktorának, 's a' Theologiai tudománynak az *Olmützi Lyceumban* való Igazgatójának adai kegyelmesen méltóztatott.

Princz *Leopold* a' *Siciliani* Király ő Felsége ifiabb fia, a' *Palatinus* ő Csász. fő Hertzegségének meglátására Augustus 21-dik napján Budára leérkezett.

A' *Palatinális* Huszár, és a' *János* ő Cs. Fő Hertzegsége Dragonyos Regimentjeik, a' magok békeséges idejeléi szállásaik felé folytatván útjokat, Augustus 23-dik és 24-dik napján Budára és Pestre érkeztek. Az utolsó ezen Regimentek közül, melly magát a' *Kulmi* tsatában igen megkülömböztette, 23-dikban maga előtt

méltóztatott ő Cs. fő Hercegsége elnarschiroztatni, az elsőt pedig, mint ezen vitéz Magyar Regementnek tulajdonosa, a' melly az egész táborozásban tett hadi szolgálattya által magát igen érdemessé tette, személyesen maga méltóztatott ő Cs. fő Hercegsége, az Ország' Komendirozó Generálisától kísértetvén, a' *Vízi* városon által Pestre vezetni, a' hol a' tisztelt Regement az új épületnél sorba állván, rövid de gyökeres beszédet méltóztatott ahhoz intézni ő Cs. Fő Hercegsége. A' *Budai* polgári szép Huszár csapat formálta a' békjövételkor a' Regement előtt az előljáró sereget. Délben mind a' két Regementnek Stabális és számos fő tisztjei, ő Cs. fő Hercegségéhez hívatattak ebédre.

Nagy Britannia.

Azon nagy vendégségről, mellyet a' Királyné, mint már írtuk, a' *Fragmorei* kertben a' Régens Princz' születése napjának tiszteltetésére (mint a' melly napon 53-dik esztendejét töltötte-bé ezen Princz) adott, azt jegyzik meg, hogy itt Frantzia K. Herceg *Berri*, a' ki még ekkor Londonban volt, és *Fridrich*, az *Orániai* ifjabb Princz is, jelen voltak. De a' Régens Princz' leánya *Károlina* K. Hercegaszszony, a' ki hasonlóképpen megérkezett 2 órátyban *Windsorba*, nem jelenhetett meg a' vendégségben, miuthogy valami gyenge hideg-lelés jött rá.

A' nevezett Frantzia Princznek, *Berri*nek, mint Adjutáns, Marschal *Ney* volt a' kísérelője Londonban. E' kísérté egyik, Aug. 14-dikén is, a' Régens Princzhez audienciájára.

A' Régens Princz megengedte a' maga testvérének a' *Cumberlandi* Hercegnak, hogy az özvegy *Solms* Hercegnével *Mechlenburg-Strelitzi* Hercegaszszonnyal, házassági életre lépjen.

Anglus Minister Lord *Kastlereagh*, ki a' *Bétsi* Congressusra van rendeltetve, *London* Aug. 15-dikén hagyta oda. A'

Felesége is jön. Utját előbb, *Gent* és *Brtüssel* városain által, *Párisba* veszi, a' hova Sept. 10-dikén akart megérkezni.

Svédzia és Norvégia.

Koppenhága Aug. 9-dikén: — „Ezen két nemzetnek seregei nagyon felmérgelődtek egymás ellen. E' nagyon véres hadakozás foglenni. A' tengeren ugyan gyengébbek a' Norvégusok és Svékusok: hanem a' szárazon egyforma erővel bírnak; melyre nézve azzal biztattyák az elsőik magokat, hogy ha szintén a' partok mellett sok kárt fognak is a' Svékusok nekik tenni, de az ország' belső részeire hajosan nyomulhatnak-bé. Gabona bőségesen termett az országban, 's előre is jól gondoskodtak volt a' tengerekről. A' Norvégiai nép nagy hazafiúi tüzet mutat, melyre például egy *Pihl* nevű szűz leányt hoznak elő, a' ki Amazon sereget gyűjt. A' sereg' számosságáról és elintéztetéséről olyanokat írnak, hogy alig lehet hinni.

Az *Auttriai*, *Orosz*, és *Prussus* Biztosok, Gen. Báró *Steigentetsch* és *Orloff*, 's Májor *Mertens* urak, már *Koppenhága*t is oda hagyták, és, mint az oda való *Udvari* újság megjegyzi, ha szintén Norvégiára nézve a' magok célzásaitak el nem érhettek is, tsak ugyan az a' jó következése lehet ide lett küldtetéseknek, hogy a' Szövetséges *Udvarok* mind inkább inkább meggyőződhetnek a' *Dániai* *Udvarnak* egyes magaviselete felől, és hogy már most eynyivel is inkább megmaradhat ezen *Udvarnak* a' Szövetséges *Udvarokkal* való barátságos égygyetértése.

A' *Norvégiai* új Constitutzió 110 tizkelyekben, ezeket a' sarkalatos fundamenteket foglalja magában: — A' *Lutheránus* vallás uralkodó. *Jésuiták*, *Barátok*, és *Sidók* nem szenvedhetnek meg az országban. A' bétöltető hatalom a' Király' kezében van. Az ő Státustanátsa mindenért felelettel tartozik. A' Király a' Diéta' en-

gedelme nélkül hat hónapokig nem maradhat az országon kívül, 's a' többi.

A' mit nem régen Frantzia Generális *Vandammé*ől ítak az újságok, hogy a' hajót, mellyen útazott, a' menekő megütötte, 's hogy őtet azután *Rostockban* a' nép megakarta volna ölni, 's a' többi, vagy csak valami költemény volt, vagy pedig a' neve zavar atott össze valami más nével, mint-hogy mint a' Koppenhágai tudósításokban olvassuk, Aug. 15-dikén, minekutánna *Rigától* fogva addig 22 napokat töltött volna el a' tengeren, a' Koppenhágai kikötő helybe szerentséssen megérkezett, 's Aug. 17-dikén *Dünchirchen* felé tovább indulni szándékszott.

Elegyes Dolgok.

A' Spanyol Királynak egy újabb Dekrétuma által a' *Tortúra* (kínzás által való vallatás) eltöröltetett, 's az ezen esz-közzel való élés a' vallatás' dolgában minden ítélőszéknél megtiltatott.

A' minap sokat írtak az újságok Anglus Admirális *Cochranenek* a' kiállítására lett sententziáztatásáról, a' melly büntetést mindazáltal végtére elengedte néki a' Régens Princz. — Most ismét egy más Anglus Admirálisrol olvassuk, hogy megsententziáztatott légyen, még pedig arra, hogy fel-akasztassék. Ennek neve *Bradley* (egy penzió levő Admirális). Ez valamely meghamisított irás által valami postahivataltól felvett pénzért ítéltetett erre a' büntetésre. Ehez azzal a' kegyelmességgel viseltetett a' Princz, hogy megengedte, hogy határozatlan időig haladjon el az exequaltatása.

Az Anglus levelek egy kis lármáról írának, melly a' Frantzia parton a' *Cherburgi* kikötőhelynél Aug. 13-dik és 14-dik

napjain az Anglus hajósok és az oda való Frantzia nép között történt. A' *Times* nevű újságban így beszéltek elő ezen dolog: —

„Ugy látszik, hogy a' *Cherburgi* lakosok úgy vélekedtek, hogy Frantzia országból nem soká sok gabona fogna Angliába általszállíttatni, és midőn Aug. 13-dikén számos Anglus hajók érkeztek volna meg oda a' kikötőhelybe, ezeknek szemlészése nagy nyughatatlanságot gerjesztett a' népben. Az úttzán tolátató Anglusokat a' lármázók letartóztattak; mások az alatt az Anglus hajókra mentek, a' hajósokat szidalmazták; a' mit a' hajókon kaptak, disznót, juhot, majorságot, 's a' többi, a' tengerbe hánytak; azután a' városba lévő Anglus vendég-fogadóra mentek, annak ablakait behajgálták, 's már hozzá fogtak volt, hogy egészen lerontsák: de szerentsére megérkezett a' katonaság, a' melly ezen házat a' maga oltalma alá vette. Két Angliái aszszonyságokkal igen rúrul bánt a' *Cherburgi* nép. Aug. 14-dikén két újabb Anglus hajók érkezvén-meg, a' láрма még nagyobb lett. A' sokaság két felől a' parton összszegyülekezvén, a' kikötőhelyben levő hajókat kövekkel hajgálta. Utoljára annyira ment a' dolog, hogy az Anglusoknak minnyájan a' katonaság' védelmezése alatt kellett menedék-helyet keresni, t. i. azoknak, a' kik a' hajókon nem voltak, azoknak pedig, a' kik ott voltak, vasmatskáikat fel kellett szedniek, hogy elevezzenek. Hanem szerentsére több katonaság érkezvén-meg, a' láрма' indító közlül valami 200-zan elfogattatták, 's azután a' tsendesség helyre állott. Mondják, hogy a' Korifeusek közlül néhányak Párisba küldettettek.“

Aug. 31-dik napján adtak 100 Forint Huszas pénzért 237 3/4 forintot Váltó-zedulában.